

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 108/08-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti M. F., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom Mgr. P. P., Advokátska kancelária, P., ktorou namietal porušenie základného práva priznaného čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva priznaného čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/06 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 1/07, takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/06 a Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 1/07 nerozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby, resp. o nahradenie väzby písomným sľubom p o r u š i l právo M. F. na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného právo podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. M. F. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatšesť slovenských korún), ktoré sú mu p o v i n n é zaplatiť spoločne Okresný súd Trenčín a Krajský súd v Trenčíne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trenčín a Krajský súd Trenčín s ú p o v i n n é zaplatiť spoločne trovy právneho zastúpenia M. F. v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. P. P. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti M. F. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2007 doručená s'ťažnosť M. F. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva priznaného čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva priznaného čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/06 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) nerozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby, resp. o nahradenie väzby písomným sľubom, ako aj porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.

S'ťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označeného článku ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/06, v ktorom nerozhodol o jeho žiadosti z 11. októbra 2006 o prepustenie z väzby na slobodu, alternatívne o nahradenie väzby písomným sľubom, ale predmetnou žiadosťou sa zaoberal až na hlavnom pojednávaní 5. decembra 2006. S'ťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol aj o porušení ním označených práv krajským súdom, ktorý konal o jeho s'ťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie

z väzby na slobodu, nevysporiadal sa však so žiadosťou o nahradenie väzby písomným sľubom. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk voči okresnému súdu a v sume 50 000 Sk voči krajskému súdu a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 656 Sk.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatne odsúdený pre viaceré trestné činy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 16/06 a v súčasnom období sa nachádza vo väzbe. Sťažovateľ podal 11. októbra 2006 okresnému súdu písomnú žiadosť o prepustenie z väzby, resp. nahradenie väzby písomným sľubom. Okresný súd sa uvedenou žiadosťou nezaoberal, prerokoval a rozhodol o jej zamietnutí uznesením č. k. 5 T 16/2006-992 na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 5. decembra 2006 s odôvodnením, že žiadosť o prepustenie z väzby bola prednesená až na tomto pojednávaní. Okresný súd však vôbec nerozhodol o nahradení väzby písomným sľubom podľa § 80 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) tak, ako to požadoval sťažovateľ v žiadosti z 11. októbra 2006. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ priamo na pojednávaní sťažnosť, ktorú v zákonom určenej lehote doplnil 29. decembra 2006, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 1/07-1022 z 10. januára 2007 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol a žiadosťou o nahradenie väzby písomným sľubom sa taktiež nezaoberal.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že žiadosť o prepustenie z väzby je založená na zásadne odlišných dôvodoch ako žiadosť o nahradenie väzby sľubom, čo znamená, že bolo povinnosťou okresného súdu o tejto žiadosti konať a rozhodnúť. Podľa názoru sťažovateľa nerozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby, resp. nahradenie väzby písomným sľubom v súvislosti s právom na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prietáhov v konaní vedenom okresným súdom, ako aj krajským súdom došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 a uznesením č. k. I. ÚS 108/08-25 ju prijal na ďalšie konanie. Po doručení uznesenia o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie zaslal 23. mája 2008 sťažovateľ ústavnému súdu

doplnenie sťažnosti o listinný dôkaz – zápisnicu o hlavnom pojednávaní konanom 5. decembra 2006, z ktorej vyplýva, že na tomto pojednávaní ústnu žiadosť o prepustenie z väzby nepredniesol.

Ústavný súd listom č. k. I. ÚS 108/08-31 z 13. mája 2008 požiadal okresný súd a listom č. k. I. ÚS 108/08-33 z toho istého dňa krajský súd o vyjadrenie k prijatej sťažnosti.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr 160/08 z 28. mája 2008 okrem iného uviedol:

„... Vykonaným šetrením a to oboznámením sa s obsahom spisov Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 Tos 62/2006, 2 Tos 79/2006, 2 Tos 81/2006, 6 Tpo 8/2006 a 3 Tos 1/2007 som zistil, že senát Krajského súdu v Trenčíne v danom prípade postupoval zákonne a uznesenie z 10. 1. 2007, sp. zn. 3 Tos 1/2007, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol ako nedôvodnú sťažnosť M. F. proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín z 5. 12. 2006, sp. zn. 5 T 16/2006, aj dostatočne z hľadiska vyslovených záverov odôvodnil. Preskúmal pritom nielen správnosť citovaného uznesenia okresného súdu, ale aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, pričom sťažnosť M. F. ako nedôvodnú zamietol, pretože napadnuté uznesenie okresného súdu považoval za správne a zákonné a nezistil dôvody na jeho zrušenie a zmenu. Námietky sťažovateľa pritom považoval za neopodstatnené a podrobne sa s nimi vysporiadal aj v odôvodnení zamietajúceho uznesenia. Okresný i krajský súd pri rozhodovaní aplikovali príslušné ustanovenia Trestného poriadku, preto išlo o rozhodnutia zákonné a nie arbitrárne. Z uznesenia Okresného súdu Trenčín z 5. 12. 2006, sp. zn. 5 T 16/2006 i z uznesenia Krajského súdu z 10. 1. 2007, sp. zn. 3 Tos 1/2007 je zrejmé, že sťažovateľ M. F. podal žiadosť o prepustenie z väzby dňa 5. 12. 2006 na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom, ktorá nebola spojená so žiadosťou o nahradenie väzby písomným sľubom obvineného, pričom ani v podanej sťažnosti nenamietal, že okresný súd nerozhodol o prijatí či neprijatí jeho písomného sľubu a že by tak mal urobiť krajský súd. Vyjadrenie sťažovateľa M. F. v odôvodnení sťažnosti, podľa ktorého nemôže byť u neho daný žiadny dôvod väzby, pretože stíhaný skutok kvalifikovaný ako trestný čin lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1, 3 Tr. zák. účinného do 31. 12. 2005 nespáchal, nepovažuje preto za spravodlivé, že je vo väzbe už viac ako 20 mesiacov za to,

čo nespravil a domáha sa zrušenia napadnutého uznesenia a prepustenia z väzby na slobodu s poukazom aj na to, že nemá dôvod sťažovať priebeh trestného konania, mariť dokazovanie a ihneď sa zamestná, povedie riadny život a nedopustí sa žiadnej trestnej činnosti, nemožno totiž považovať a senát krajského ani nepovažoval za písomný sľub obvineného v zmysle § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom. O žiadosti sťažovateľa M. F. z 5. 12. 2006 rozhodol okresný súd uznesením z 5. 12. 2006, sp. z. 5 T 16/2006, ktoré spolu so sťažnosťou sťažovateľa bolo krajskému súdu doručené 4. 1. 2007 a krajský súd o sťažnosti rozhodol uznesením zo 10. 1. 2007, sp. zn. 3 Tos 1/2007, teda v oboch prípadoch okresný i krajský súd konali urýchlene a rozhodli v primeranej lehote.

Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 5 T 16/2006 využil sťažovateľ M. F. svoje právo, podal proti právoplatnému odsudzujúcemu rozsudku mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie a v dôsledku toho sa predmetný trestný spis spolu s dovolaním nachádza od septembra 2006 (správne má byť 2007, pozn.) na Najvyššom súde Slovenskej republiky, nemám možnosť nazrieť do tohto spisu a vyjadriť sa k pravdivosti tvrdenia sťažovateľa v tom smere, či podal žiadosť o prepustenie z väzby v písomnom podaní, ktoré malo byť podľa jeho tvrdenia doručené okresnému súdu 11. 10. 2006, či bola spojená s jeho písomným sľubom alebo nie, či a ako bolo o nej rozhodnuté, či ju doplnil alebo vzal späť. ...“

Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 602/07 z 24. júna 2008 spracoval chronologický prehľad úkonov, ktoré boli vykonané vo veci sp. zn. 5 T 16/2006, a k okolnostiam podania sťažnosti uviedol:

„... Dňa 11. 10. 2006 podal obž. M. F. žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a nahradenie väzby písomným sľubom.

Dňa 16. 10. 2006 bol spis predložený na Krajský súd v Trenčíne na rozhodnutie o sťažnosti obž. F. proti uzneseniu zo dňa 28. 9. 2006, ktorým bolo rozhodnuté, že predseda senátu a prísediaci nie sú vylúčení z vykonávania úkonov a na rozhodnutie proti sťažnosti zo dňa 8. 9. 2006 proti uzneseniu, ktorým boli námietky obžalovaného zamietnuté. Krajský súd v Trenčíne dňa 31. 10. 2006 rozhodol uznesením a sťažnosti obžalovaného zamietol. Spis bol doručený Okresnému súdu Trenčín dňa 6. 11. 2006. Predseda senátu následne

určil termín hlavného pojednávania na deň 5. 12. 2006. Na hlavnom pojednávaní bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom. Zároveň uznesením bola zamietnutá žiadosť o prepustenie z väzby obžalovaného M. F. Obž. F. zahlásil proti rozsudku odvolanie a proti uzneseniu sťažnosť.

Dňa 4. 1. 2007 bol spis predložený na Krajský súd v Trenčíne na rozhodnutie o podanom odvolaní obž. M. F. a obž. M. H. proti rozsudku zo dňa 5. 12. 2006 a o sťažnosti obž. M. F. proti uzneseniu zo dňa 5. 12. 2006, ktorým bola zamietnutá žiadosť o prepustenie z väzby. Krajský súd v Trenčíne dňa 10. 1. 2007 rozhodol o podanej sťažnosti a túto zamietol. Dňa 8. 2. 2007 bolo rozhodnuté o odvolaniach obžalovaných, ktoré boli zamietnuté.

Na záver chcem uviesť, že obž. M. F. podával opakovane žiadosti o prepustenie z väzby. Posledná žiadosť bola podaná dňa 11. 10. 2006, avšak bolo potrebné spis predložiť na Krajský súd v Trenčíne na rozhodnutie o podanej sťažnosti proti uzneseniu zo dňa 28. 9. 2006, ktorým bolo rozhodnuté, že predseda senátu a prísediaci nie sú vylúčení z vykonávania úkonov a na rozhodnutie proti sťažnosti zo dňa 8. 9. 2006 proti uzneseniu, ktorým boli námietky obžalovaného zamietnuté. Po vrátení spisu z Krajského súdu v Trenčíne bol bezodkladne vytyčený termín hlavného pojednávania a na tomto bolo o žiadosti obž. F. o prepustenie z väzby na slobodu rozhodnuté.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí.

II.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2006 a krajského súdu sp. zn. 3 Tos/1/2007 zistil tento priebeh trestného konania spojený s rozhodovaním o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, resp. nahradenie väzby písomným sľubom podanej 11. októbra 2006:

Sťažovateľ odoslal okresnému súdu z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby L. 10. októbra 2006 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, alternatívne o nahradenie väzby písomným sľubom. Žiadosť bola okresnému súdu doručená 11. októbra 2006 spolu s návrhom na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov. Konajúca sudkyňa dala 18. októbra 2006 pokyn na vypracovanie predkladacej správy pre krajský súd na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o nevyhovení námietke zaujatosti senátu, ktorú vzniesol sťažovateľ na hlavnom pojednávaní konanom 28. septembra 2006, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením na tomto pojednávaní. Krajský súd doručil 19. októbra 2006 okresnému súdu dodatok sťažovateľa k odôvodneniu sťažnosti proti uzneseniu z 28. septembra 2006 o nevyhovení námietke zaujatosti. Spis bol krajskému súdu doručený 20. októbra 2006 a bol zaevidovaný pod sp. zn. 2 Tos 79/06. Krajský súd nariadil neverejné zasadnutie na 31. október 2006. V spise sa nachádza úradný záznam konajúcej sudkyne z 26. októbra 2006, v ktorom bolo dohodnuté dodatočné doručenie predkladacej správy aj na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti protokolácii záznamu z pojednávania. Krajský súd uznesením č. k. 2 Tos/79/2006-965 rozhodol, že sťažnosť sťažovateľa k námietke zaujatosti senátu zamieťa, a uznesením č. k. 2 Tos/81/2006-967 z toho istého dňa rozhodol, že zamieťa sťažnosť sťažovateľa k námietke protokolácie údajov na hlavnom pojednávaní. Spis bol okresnému súdu doručený 6. novembra 2006, ktorý nariadil termín hlavného pojednávania vo veci na 5. december 2006. Sťažovateľom i jeho právnym zástupcom boli okresnému súdu 13., 15. a 27. novembra 2006 doručené návrhy na doplnenie vykonania dôkazov výsluchom svedkov na hlavnom pojednávaní. Na hlavnom pojednávaní konanom za účasti sťažovateľa okresný súd odmietol podané návrhy na vykonanie dokazovania, oboznámil sťažovateľa, že sa ním vznesenou námietkou zaujatosti senátu nebude zaoberať, vyhlásil dokazovanie za skončené a vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 5 T 16/2006-994. Okresný súd zároveň rozhodol uznesením č. k. 5 T 16/2006-992 o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, jej odôvodnenie doručil okresnému súdu 13. decembra 2006 a doplnil ho 29. decembra 2006. Sťažovateľ sa odvolal aj proti rozsudku okresného súdu, dôvody doplnil 20., 21. a 29. decembra 2006, pričom v poslednom doplnení poukázal na skutočnosť, že okresný súd nerozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, alternatívne nahradenie väzby písomným sľubom doručenej

okresnému súdu 11. októbra 2006. Spis bol predložený na rozhodnutie krajskému súdu 4. januára 2007, ktorý na neverejnom zasadnutí 10. januára 2007 rozhodol uznesením č. k. 3 Tos 1/07-1022 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol. Uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 15. januára 2007.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu nie je len povinnosťou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti dodržiavať vo svojej činnosti medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, ale túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti vrátane povinnosti rešpektovať dohovor pri preskúvaní zákonnosti väzby (napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 386/06, III. ÚS 216/07).

V citovaných ustanoveniach ústavy a dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo

urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 126/05, III. ÚS 188/06, III. ÚS 216/07).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sancher-Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybniť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33-36).

Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru) uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, IV. ÚS 190/07).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanej 11. októbra 2006 došlo k porušeniu ním označených práv ako okresným, tak aj krajským súdom tým, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nerozhodli urýchlene a o nahradení väzby písomným sľubom nerozhodli vôbec.

Sťažovateľ k svojej sťažnosti pripojil kópiu „žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, alternatívne nahradenie väzby písomným sľubom“ z 9. októbra 2006, ktorá bola odoslaná prostredníctvom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby L. 10. októbra 2006 a okresnému súdu bola doručená 11. októbra 2006. Identické skutočnosti, ktoré uviedol sťažovateľ vo svojej sťažnosti a doložil ich aj kópiami dokladov, boli zistené aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2006.

Zo spisového materiálu vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, alternatívne nahradenie väzby písomným sľubom bola okresnému súdu doručená 11. októbra 2006. Okresný súd sa uvedenou žiadosťou vôbec nezaoberal. Konajúca sudkyňa dala 18. októbra 2006 pokyn na vypracovanie predkladacej správy na predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Spis bol krajskému súdu doručený 20. októbra 2006 a zaevidovaný pod sp. zn. 2 Tos 79/06. Krajský súd nariadil neverejné zasadnutie na 31. október 2006. V spise okresného súdu sa nachádza úradný záznam z 26. októbra 2006, že konajúcou sudkyňou bolo s krajským súdom dohodnuté dodatočné doručenie predkladacej správy aj na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti protokolácii záznamu z pojednávania. Krajský súd 31. októbra 2006 uzneseniami č. k. 2 Tos 79/2006-965 (námietka zaujatosti senátu) a č. k. 2 Tos 81/2006-967 (námietka protokolácie údajov na hlavnom pojednávaní) rozhodol, že sťažnosti sťažovateľa zamietá. Uznesenia boli okresnému súdu doručené 6. novembra 2006. Okresný súd nariadil 10. októbra 2006 termín hlavného pojednávania na 5. december 2006, na ktorom bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom a zároveň bola uznesením zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, pričom tak v uznesení okresného súdu, ako aj v uznesení krajského súdu sa uvádza, že súdy rozhodovali o žiadosti, ktorú si sťažovateľ podal na hlavnom pojednávaní 5. decembra 2006. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k prijatej sťažnosti uviedla, „že obžalovaný M. F. podával opakovane žiadosti o prepustenie z väzby. Posledná žiadosť bola podaná dňa 11. 10. 2006, avšak bolo potrebné spis predložiť na Krajský súd v Trenčíne na rozhodnutie o podanej sťažnosti proti uzneseniu zo dňa 28. 9. 2006, ktorým bolo rozhodnuté, že predseda senátu a prísediaci nie sú vylúčení z vykonávania úkonov a na rozhodnutie proti sťažnosti zo dňa 8. 9. 2006 proti uzneseniu, ktorým boli námietky

obžalovaného zamietnuté. Po vrátení spisu z Krajského súdu v Trenčíne bol bezodkladne vytýčený termín hlavného pojednávania a na tomto bolo o žiadosti obž. F. o prepustenie z väzby na slobodu rozhodnuté“. Okresný súd sa písomným sľubom sťažovateľa nezaoberal a k tejto skutočnosti neuviedol nič ani vo svojom vyjadrení.

Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že „Z uznesenia Okresného súdu Trenčín z 5. 12. 2006, sp. zn. 5 T 16/2006 i z uznesenia Krajského súdu z 10. 1. 2007, sp. zn. 3 Tos 1/2007 je zrejmé, že sťažovateľ M. F. podal žiadosť o prepustenie z väzby dňa 5. 12. 2006 na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom, ktorá nebola spojená so žiadosťou o nahradenie väzby písomným sľubom obvineného, pričom ani v podanej sťažnosti nenamietal, že okresný súd nerozhodol o prijatí či neprijatí jeho písomného sľubu a že by tak mal urobiť krajský súd“. Skutočnosti, ako ich uvádza vo svojom vyjadrení krajský súd, vyplývajú čiastočne z napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, nie však zo spisu okresného súdu. Sťažovateľ v „Dodatku k odôvodneniu sťažnosti zo dňa 7. 12. 2006 proti uzneseniu Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 5. 12. 2006, č. k. 5 T 16/2006-992“, ktorý bol okresnému súdu doručený 29. decembra 2006, výslovne uviedol, že „OS postupoval nesprávne pochybil, keď nerozhodol aj o písomnom sľube obžalovaného, ktorý bol a je súčasťou predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby. Obž. F. v predmetnej žiadosti výslovne uviedol, že žiada o nahradenie väzby zárukou a to písomným sľubom v zmysle § 80 ods. 1, písm. b) Tr. por. a sľub písomne uviedol do predmetnej žiadosti, ktorý je jej súčasťou“. Krajský súd ďalej uviedol, že pravdivosť tvrdení sťažovateľa nemohol overiť v spise, pretože ten sa v dôsledku dovolania podaného sťažovateľom nachádza od septembra 2007 na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Poukázal však na skutočnosť, že v priebehu trestného stíhania okresný súd i krajský súd opakovane rozhodovali nielen o väzbe, ale aj o žiadosti o nahradenie väzby písomným sľubom a námietkach zaujatosti sťažovateľa. Práve v dôsledku podanej opakovanej námietky zaujatosti sťažovateľom 28. septembra 2006 podľa názoru krajského súdu sťažovateľ sám znemožnil rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby, keďže spis musel byť predložený na rozhodnutie krajskému súdu.

V spise okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2006 v zápisnici z hlavného pojednávania konaného 5. decembra 2006 podanie žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľom nie je

uvedené. Sťažovateľ sám oznámil ústavnému súdu, že na tomto pojednávaní žiadosť nepodal, čo doložil aj kópiou zápisnice z uvedeného pojednávania zaslanou ústavnému súdu 23. mája 2008. Predsedníčka okresného súdu podanie žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľom 11. októbra 2006 nespochybnila.

Konanie okresného súdu o prepustení sťažovateľa z väzby začalo 11. októbra 2006 a skončilo 10. januára 2007, pričom o písomnom sľube sťažovateľa nebolo vôbec rozhodnuté. Napriek tomu, že bolo potrebné rozhodovať o námietke zaujatosti sťažovateľa, ústavný súd považuje celkovú dobu rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby za neprimerane dlhú.

Zo spisu je taktiež zrejmé, že s nedostatočnou starostlivosťou v uvedenej veci postupoval aj krajský súd, ktorý napriek sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 T 6/2006-992 z 5. decembra 2006 s jej dodatkom z 29. decembra 2006, v ktorých sťažovateľ výslovne poukázal na nesprávny postup okresného súdu, neodstránil pochybenie okresného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby a jej nahradenie písomným sľubom.

S ohľadom na uvedené, ako aj na znemožnenie možnosti kontroly väzby v krátkych intervaloch v dôsledku postupu súdov zúčastnených na tomto konaní ústavný súd konštatuje, že celkovú dĺžku tohto rozhodovania o väzbe nemožno akceptovať ani z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu, ani z hľadiska kritérií, ktoré uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva. Podľa názoru ústavného súdu toto konanie o žiadosti sťažovateľa neprebehlo urýchlene a nebolo v ňom rozhodnuté o celom rozsahu podanej žiadosti, a to tak okresným súdom, ako aj krajským súdom, čím došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 ústavy.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk od okresného súdu a v sume 50 000 Sk od krajského súdu, čo odôvodnil tým, že okresný súd i krajský súd porušili jeho práva nerozhodnutím o žiadosti, resp. o nahradenie väzby písomným sľubom a okresný súd o zákonnosti väzby nerozhodol urýchlene, resp. v primeranej lehote.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nemožno napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, IV. ÚS 190/07).

Ústavný súd preto považoval požiadavku sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia voči oboj súde za oprávnenú a zaviazal oba sudy k uhradeniu sumy 60 000 Sk rovnakým dielom, pretože aj keď k pochybeniu došlo predovšetkým postupom a rozhodnutím okresného súdu, bol to práve krajský súd, ktorý mohol a zároveň mal povinnosť odstrániť pochybenia okresného súdu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred

ústavným súdom advokátom Mgr. P. P. Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 6 296 Sk za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ktorú sú povinné zaplatiť okresný súd a krajský súd rovnakým dielom, t. j. po 3 148 Sk.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008